
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۹۹۸

ضحک

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۹۹۸، «ضحک» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «ضحک» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «ضحک» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۹۹۸
ریشه	ضحک
تعداد تکرار	۱۰
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۳۹

فهرست مشتقات

۱. أَضْحَكَ (۱)   ۳. تَضَحَّوْنَ (۱)   ۵. ضَاحِكَةٌ (۱)   ۷. فَلْيَضْحَكُوا (۱)
۲. تَضَحَّوْنَ (۱)   ۴. ضَاحِكًا (۱)   ۶. فَضَحِكْتُ (۱)   ۸. يَضْحَكُونَ (۲)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اخذ (۱)	۹. بشر (۲)	۱۷. ربب (۱)	۲۵. قلل (۱)	۳۳. نسی (۱)
۲. اسحاق (۲)	۱۰. بکی (۳)	۱۸. رحم (۱)	۲۶. قول (۲)	۳۴. نعم (۲)
۳. امن (۲)	۱۱. جرم (۱)	۱۹. رضو (۱)	۲۷. قوم (۱)	۳۵. وری (۱)
۴. انن (۲)	۱۲. جزی (۱)	۲۰. سخر (۱)	۲۸. کثر (۱)	۳۶. وزع (۱)
۵. اوی (۱)	۱۳. جیء (۱)	۲۱. شکر (۱)	۲۹. کسب (۱)	۳۷. ولد (۱)
۶. ائی (۱)	۱۴. حتی (۱)	۲۲. صلح (۲)	۳۰. کفر (۱)	۳۸. یعقوب (۱)
۷. اپی (۱)	۱۵. دخل (۱)	۲۳. عبد (۱)	۳۱. کون (۳)	۳۹. یوم (۱)
۸. بسم (۱)	۱۶. ذکر (۱)	۲۴. عمل (۱)	۳۲. مرء (۱)	

فهرست آیات

۱. {التوبة - ۸۲} **فَلْيُضْحَكُوا** قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
۲. {هود - ۷۱} وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاَهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ
۳. {المؤمنون - ۱۱} فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُمُ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ **تَضْحَكُونَ**
۴. {النمل - ۱۹} فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأُدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ
۵. {الزخرف - ۴۷} فَلَمَّا جَاءَهُمْ بَيِّنَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا **يَضْحَكُونَ**
۶. {النجم - ۴۳} وَأَنَّهُ هُوَ **أَضْحَكٌ** وَأَبْكِي
۷. {النجم - ۶۰} وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ
۸. {عبس - ۳۹} **ضَاحِكَةٌ** مُسْتَبْشِرَةٌ
۹. {المطففين - ۲۹} إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا **يَضْحَكُونَ**
۱۰. {المطففين - ۳۴} فَأَلْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ **يَضْحَكُونَ**